

Hlava IX

Směrem na západ od trosek obou skláren, nad údolím Škaredky, jest hospoda.

Byla založena pro pohodlí a zábavu dělnictva hutí, ale přežila jejich zkázu a rozklad, neboť ji navštěvují i jiné kategorie občanstva. Také, u druhé z obou bývalých továren stojí dosud obyvatelný dům, původně pro vlastní dělnictvo, nyní však obývaný jiným chudším obyvatelstvem, zejména dělníky z hnědouhelných dolů, zmíněných v Předzpěvu.

Majitel hospody je též zemědělcem, takže není na pohostinství výlučně závislý, a naopak, v suchých obdobích, může hospoda víceméně parazitovat na jeho rolnické činnosti.

Tato hospoda, stojící o samotě, leč u obecní silnice, takže je snadno přístupná, má vzhledem ke své posici jakousi poněkud přízračnou melancholičnost. Zejména za podzimních a zimních soumraků, kdy se zákazník, přicházející nebo přijíždějící na kole za hospodskými požitky, octne pod okrouhlým pahrbkem, na němž se pohostinství rozkládá.

Tehdy bývá západní nebe nad barabiznou různě slavně a žhavě zbarveno jako tlama pekel, zatímco se proti němu rýsují temné silhouetty uzlovitých a pokroucených stromů.

Jsou to jednak letité hrušně a jabloně, jednak hlavaté vrby jezatých větví, připomínající průvod jakýchsi pitvorných otrhánků či hasrmanů, kteří zde ve svém putování na věky strnuli. Z dálky se, chybným odhadem, zdají být odpovídající lidské velikosti, a teprv později se ukazuje, že jsou to obři a ještě později pouhé stromy.

Kolem hospody totiž teče strouha, pospíchající při polní cestě se stráně do Škaredky, do kteréžto strouhy noční ožralci často močí a padají, dopadnuvše pak, hasí chlemtavě žízeň, vybičovanou ohnivými vodami.

Ač z ruky, má krčma právě proto výhodné místo, neboť mumraje alkoholem obluzených mozků nejsou zde vystaveny na odiv komukoliv, kdo by buď nepil sám, nebo neměl jiný dobrý důvod tyto poznatky netrandat. Kromě toho má krčemná špeluňka atrakci, která na opičí mysl lidskou působí snad nejsilněji.

Hostinec je totiž jakýmsi minibordelem.

Sedlák a krčmář Holáček zaměstnává zde vždy dvě dorot, oficiálně jako služby či číšnice, ve skutečnosti však za svrchu zmíněným účelem. Tyto slečny se v hostinském zařízení střídají, neboť systém je zde humánnější než v Kalifornii, jak nám to líčí John Steinbeck: Většinou opouštějí službu, jakmile si našetří nějakou předem stanovenou cílovou sumu, např. na otevření obchůdku, či na věno. Odcházejí však ovšem co nejdále od Ryboví.

Toho času zastávají funkci hetér dvě osoby neurčitého věku, zvané Irma a Karolína.

Karolína je rozložitější a počerná, se zlatem vyztuženým chrupem, hustým černým obočím jako múra a s rysy tváře poněkud připomínajícími kočku.

K černým vlasům a obočí má pikantně zelenomodré oči a pod nosem slaboučký náznak knírku. Také její baňatá lýtka jsou poněkud, avšak dosud nepřiliš chlupatá, což jaksí neurčitě přispívá oplzlosti jistým náznakem perversna. Karolína je rozšafná, směje se jako kráva a představuje živel spíše zemitý.

Irma je tišší, štíhlejší, městštější, snad i chytřejší, v řeči zákazníkú „fajnovější“. Je to spíš větší, nyní již hnědnoucí blondýna, poněkud koňského či kozího

výrazu v přehnaně dlouhé tváři význačných zubů a vilných, jakoby mrtvých světlých očí. Postavu má dosti t.zv. ztepilou, ale nyní již poněkud profesionálně utahanou.

Z vylíčených důvodů, počínaje vrkami a konče popisem smilnic, nazveme zde instituci pietně Havránkou.

O příčině tohoto rozhodnutí nemají potuchy pouňoroví maturanti a češtináři, leda, že by to nahnali soukromě. Ale to už jde pak těžko, dokonce i na svobodě. Zním kdysi kdesi jednu jinak velmi dobrou katedru češtiny na volném Západě — už vlastně není, protože se jí podařilo soudruhům vykastrovat a pak tak zvaně vykopnout směrem nahoru, při čemž to za ně ještě oficiálně udělali pravičáci — a tam se nikdy neučil např. Březina, protože tomu člověku na literaturu ho doma úspěšně jaksí zatajili. Za to dobře uměl Amalii Kutinovou, takovou tu ňáskou. To sem však ale vůbec nepatří.

Onoho dne bylo bělavě pod mrakem a údy času právě ukazovaly k desáté dopolední. Havránka, vystavená zrakům nelítostného siného světla, se jevila bídná a ztracená.

V zadním traktu zemědělských budov Holáčova rolnictví probíhal uhnípaný a nanicovatý ruch, avšak vlastní pohostinství dosud spalo ve vychlazeném pachu kouře a piva. Uprostřed t.zv. dupárny, neboli tanečního sálu, jenž byl nyní částečně zaplněn stoly a židlemi, stála kropicí konev a Anna Beníčková, poněkud slabomyslná, asi šestnáctiletá děvečka.

Anna Beníčková se zabývala metáním sálu a konev používala na kropení podlahy, aby tak zamézila zvedání prachu. Pracovala nešikovně a nevy-

datně, nicméně zkušeně, jak to odpovídalo jejím psycho-fysickým okolnostem.

Právě v té chvíli se mázdra mračen poněkud protřhla a v jihovýchodním cípu nebe zlatě zazářilo slunce.

Téměř současně se otevřely jižní dveře zvenku do tančírny a v nich stanul muž na způsob apoštola, či dokonce samotného Krista.

Slunce, dopadající šikmo zprava, zapálilo jeho dlouhé plavé vlasy jakoby svatozáří. Muž vstoupil dovnitř a záře pohasla, když za sebou zavřel dveře. Anna Beníčková na něj překvapeně zírala.

Kristusovská úprava hlavy by dnes již nikoho nepřekvapila, ale v době, o které píšeme, byl tento způsob jednak nějakých osmdesát, sto let v minulosti, jednak třicet, čtyřicet let v budoucnu.

Hlavy se tehdy nosily do krátka a úpravně na pěšinku, buď uprostřed, což se dosud nevrátilo, nebo častěji po straně, jako i za naší doby.

Plnovousy a buřinky dožívaly pouze u starších občanů, jako byl Dr. Pulena, nebo švec Smrž a byly pokládány nikoliv za projev pokrokovosti a revolučnosti, jako před sto léty, nebo za dalších třicet let v budoucnu, nýbrž naopak za projev zastaralosti a konservatismu, případně i rakušáctví.

Je sice pravda, že vousy měl i pan president, ale ten byl jednak starý, jednak téměř nadpřirozená bytost.

Lidé krácející s dobou byli buď hladce oholeni, nebo nanejvýš měli směšné maličké knírky pod nosem, jako Hitler, Charlie Chaplin a Dr. Edvard Beneš.

Proto působila hlava vstoupivšího muže krajně nezvykle a tajemně.

Byl něco nadprostřední výšky a útlého vzrůstu. Hlava pravidelných rysů, s ostrým, jemným nosem,

byla pokryta dlouhými, tmavě plavými vlasy, které mu padaly až na ramena a vepředu vrůstaly do čela, tvoříce úhledné srdíčko. Měl krátký, nepříliš vydatný plnovous, poněkud zrzavějšího tónu než vlasy.

Oči příchozího měly hlubokou, nafialovělou modř a extatický výraz.

Na sobě měl šedivý oblek dosti slušné kvality, ale zvalený, a na levé klopě, místo květiny, přišpendleného motýla modráska. Pod sakem měl modře pruhované tričko, jaké v té době nosili městští proletáři, spolu s buřinkou a veržinkem za uchem, můžeme-li věřit dobovým ilustracím. Přes tričko mu visel masivní, byzantsky působící kříž, snad z mědi, posázený polodrahokamy, ale snad sklíčky. Kříž vypadal jako z divadelní garderoby. Na nohou mělo zjevení, velmi případně, řemínkové opánky na boso, a věkem mohlo být asi pětadvacet až třicet.

Anna Beníčková zůstala stát s otevřenou hubou.

Trvám, že objevení muže těchto atributů by asi pohnulo větším počtem lidí naší kulturní tradice, tak zvané euroatlantické, neboť příliš dlouho již trvá mrzký a krvavý advent a tonoucí se chytá i stébla.

Příchozí vztáhl proti Anně, s nepřítomným výrazem, štíhlou bílou ruku a učinil znamení žehnání.

Anna, jejíž první dojem se tím zdál potvrzen, klesla na kolena, opírajíc se o smeták.

Jaksi nepřítomně či duchově kráčel muž k podiu, otevřel pianino a posadil se k němu. Udeřil několik akordů a poněkud rozladěný nástroj zazněl větrně a spektrálně, jako harfa *Æolova*.

Pak muž začal zpívat přidušeným, jakoby též spektrálním hlasem, při čemž se doprovázel údery rozmazaných akordů:

„Andělé deštíví to na sklovité hraně
půlnoci, přijďte již duchovní tmou
snášejíc se zvarhanění, křídla lišajů se
o tvé líce trou v své bezmoci, mramoro-
vaném a hebkém zapomnění.

Tvář dále podobá se klaunům na vej-
ci, *hudrum hudrum hudrum* krápníky
— jsou ze skla zeleného, padají
jako hvězdy mrtví rorejsi, zobe zohan
stříbrného psa astrální lunu.

Ve flašinetech starců a stádech prasat též se
zjevuješ, ó kaditelnosti salicionálu tmy,
purpurově transformovaná, smekneš
svou buňku před nejposlednějším ty
broučkem v hnojnici, která je totéž jako
marcipán a manna.

Neboť není rozdíl mezi slastí a bolestí,
mezi světlem a tmou a neurčitým
viděním, neboť ctnost podobá se jako
vejce vejci neřesti, v rybníku není více
fialových ryb.

Hudrum hudrum pasu lišky na lysé to harfě
zvečera, pak musím vystřídat Krista
na jeho trpkém vertikálním loži, slunce
vykrvácelo a jeho nádhera na západ od
Havránky v žestů harmoniích hoří.

Poutníče budeš odměněn chlebem bílým
jako maso Boha, avšak vínem vezdejším
již réva krvácí, po obloze šlape moje
gigantická noha, spaseni jsou i psi a
vandráci.

Modrojasno se snáší a prší na nivy, jsem
hliněná to zemská nejsvětější trojice,
zastřená pro vás mysteria tkanivy, není
již ani raka v tomto potoce.

Oranžová je cesta do tmavého pralesa,
Kyrie eleison na zdi katedrály *mene*
tekeli, tvoje srdce *alelujá* nebesa, plná
boží krve, holubů a pekel.

Moje tvář od vesmíru do vesmíru prostírá
se, zatímco zároveň je dětské pěsti
menší, někdy se zjevuješ v obludné
kráse jako prase, zevnitřní v bibli je
totéž co vnější, jenže tenčí.

Pštroší vejce, *pštroší vejce!*"

⋮

Náhle přestal, klesl hlavou na klávesy a plakal.

Dveře se otevřely a jimi vešli dva muži, které jsme
potkali v hlavě sedmé nad hundají.

„Ano, tady je.“ Přistoupili k muži, který plakal na
pianině, vzali ho každý z jedné strany pod rameno,
zvedli, otočili a obrátili se ke dveřím.

Mužova uplakaná a utrpením zkřivená tvář se
teď ještě více podobala Kristu.

Vyšli a zavřeli dveře.

Anna stále ještě klečela. Pak se náhle vymrštila
a utíkala ke dveřím, ven a na obecní silnici.

Ale na silnici se táhly jen kotouče prachu a
směrem k Ryboví v dálce dozníval motor.

